

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית
אגף נפגעי עבודה

פרטי החוזר: נגעים בעור כתוצאה מחשיפה לשמש איחוד פגימות

תאריך: יום שלישי 05 דצמבר 2023, כ"ב כסלו תשפ"ד

תאריך תחולה: מועד הפצת החוזר

חוזר לשכה רפואית מס': 516/11/2023

חוזר נפגעי עבודה מס': 139/2023

נושא: נגעים בעור כתוצאה מחשיפה לשמש איחוד או פיצול פגימות - דמי פגיעה, נכות מעבודה וניתוב לוועדות הרפואיות

שם החוזר: איחוד או פיצול פגימות נגעים בעור כתוצאה מחשיפה לשמש לתיק אחד או לתיקים נפרדים

כותב החוזר: ד"ר יעל סהר קוסטיס ושלומי יצחק

סייעו בכתיבת החוזר: פרופ' אריה אינגבר

תכני החוזר:

- 2 ..... מטרת החוזר
- 2 ..... פתח דבר
- 2 ..... תאריך תחולה
- 3 ..... כללי
- 3 ..... תשתית עובדתית
- 3 ..... הכרה בנגעי עור כתוצאה מחשיפה לשמש כפגיעה בעבודה
- 5 ..... תהליך הטיפול בתביעה
- 6 ..... החמרת מצב
- 7 ..... ניתוב התיק בוועדה הרפואית
- 7 ..... רשימת תפוצה

בברכה,
ד"ר מרק טרגין
המנהל הרפואי

אילת כהן קלוזנר
ס. ראש מינהל ומנהלת אגף בכירה נפגעי עבודה

קביעת כללים אחידים לפיצול ואיחוד תביעות בגין נגעים בעור כתוצאה מחשיפה לשמש, בהתאם לסוג הנגעים.

פתח דבר

המבחן לאיחוד או פיצול תיקים במיקרוטראומה בה מתקיימת תשתית עובדתית זהה, היא השאלה האם חלפו או לא חלפו 31 ימים בין התיעוד או האבחנה של שני הליקויים, כפי שמפורט ב [חוזר מס' 87/2018](#).

לאחרונה, עלתה השאלה האם יש מקום לבחון הנחיות **ייחודיות** ושונות להפעלת החוזר האמור, במקרה של נגעים בעור.

הנושא נבחן על ידי הלשכה הרפואית, הלשכה המשפטית ואגף נפגעי עבודה, ונקבעו הכללים הבאים:

- מחלות מאחת המשפחות (SCC /BCC /מלנומה) - יוכרו בתיק דמי פגיעה אחד, בלי קשר למועד האבחנה או הליקוי.
  - מחלות ממשפחות שונות (SCC ,BCC , מלנומה) – יוכרו בהתאם למפורט [בחוזר מס' 87/2018](#).
- פירוט משפחות המחלות:

- מחלה של תאי בסיס, קרי - BCC (Basal Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות.
- מחלה של תאי קשקש, קרי - SCC (Squamous Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות. Solar Keratosis/Actinic Keratosis, Bowen's Disease
- מחלה של תאי מלנין - מלנומה (Melanoma) כולל הנגעים עצמם הגרורות והשפעתן והצלקות.

חוזר זה מפרט את כל תהליך הכרה בתביעה כפגיעה בעבודה, הגשת תביעה לנכות מעבודה, החמרה בנכות מעבודה וניתוב לוועדה הרפואית.

תאריך תחולה

ממועד הפצת חוזר זה, תביעות שנמצאות בטיפול פקיד התביעות בדמי פגיעה ופקיד תביעות בנכות מעבודה.

העור מורכב מסוגי תאים שונים, בעלי מאפיינים שונים. לעור במקומות שונים ישנן תכונות שונות (עובי העור, שיער וטפולות) ולכן, לא ניתן להתייחס אליו כאל איבר הומוגני אחד.

שוני במחלות עור :

קיים שוני בין סוגים של מחלות עור, בהתאם לסוגי התאים הנפגעים עקב חשיפה לשמש – תאי מלנין (מלנומה), תאי קשקש (SCC), תאי בסיס (BCC). מדובר בתאים בעלי מבנה ותפקוד שונים.

תשתית עובדתית

יש לבדוק האם המבוטח היה חשוף לשמש במהלך עבודתו, על פי התשתית העובדתית שנקבעה על ידי פקיד התביעות, והאם הנגעים שהתגלו הם כתוצאה מחשיפה לשמש.

הכרה בנגעי עור כתוצאה מחשיפה לשמש כפגיעה בעבודה

מחלות עור שמקורן במשפחות תאים מסוגים שונים, כפי שאובחנו בבדיקה פתולוגית, יוכרו כל אחת כליקוי / מחלה כמפורט להלן:

1. מחלה של תאי בסיס, קרי - BCC (Basal Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות, יוכרו בתיק אחד.
2. מחלה של תאי קשקש, קרי - Solar Keratosis/Actinic Keratosis, Bowen's Disease, SCC (Squamous Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות, יוכרו בתיק אחד.
3. מחלה של תאי מלנין - Melanoma כולל הנגעים עצמם הגרורות והשפעתן והצלקות, יוכרו בתיק אחד.

חשוב להדגיש, לא תתקבל אבחנה של גידול סרטני מסוג BCC או SCC או מלנומה על פי אבחנה קלינית בלבד, ללא הוכחה בביופסיה שאכן מדובר בגידול סרטני.

נגע עור שהוסר, גם אם הותיר צלקת, שאין לגביו תוצאה של בדיקה פתולוגית – **לא יוכר** כפגיעה בעבודה, מכיוון שלא ניתן לשייך את הנגע לסוג פגיעה רלוונטי לחשיפה לשמש.

• מחלות עור ממשפחות תאים שונות

- א. מחלות ממשפחות תאי עור שונות שתועדו/אובחנו לראשונה באותו מועד או בסמוך לו (בהפרש של עד 31 יום) - יוכרו יחדיו, כמקובל על פי חוזר מס' 87/2018.
- ב. מחלות ממשפחות תאי עור שונות שתועדו/אובחנו לראשונה בהפרש מעל 31 יום - יוכרו בנפרד.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית
אגף נפגעי עבודה

דוגמה למחלות תאי עור ממשפחות שונות שתועדו/אובחנו לראשונה בהפרש של עד 31 יום

מבוטח הוכר כנפגע עבודה עקב חשיפה מרובה לשמש במסגרת עבודתו.

במסמכים הרפואיים שהגיש מתועדת הופעה של נגע מסוג SCC וכן מספר נגעים מסוג BCC, שאובחנו כולם בבדיקה אחת של רופא עור.

במקרה כזה מדובר במחלות שונות, אך מכיוון שתועדו/אובחנו לראשונה יחד תוך 31 יום, יוכרו בתיק אחד.

דוגמה למחלות תאי עור ממשפחות שונות שתועדו/אובחנו לראשונה בהפרש מעל 31 יום

מבוטח הוכר כנפגע עבודה עקב התפתחות של solar keratosis עקב חשיפה מרובה לשמש במסגרת עבודתו.

שנתיים לאחר ההכרה, פונה שוב לביטוח הלאומי עם אבחנה חדשה של גידול עורי מסוג BCC באזור חשוף לשמש.

מצב זה יוכר בתיק אחר, מכיוון שמדובר בשתי מחלות נפרדות.

יודגש, כי SOLAR (ACTINIC) KERATOSIS אם עובר התמרה סרטנית הוא עובר תמיד ל-SCC ולא ל-BCC.

• מחלות עור שמקורן באותה משפחה של תאים

א. מחלות באותה משפחה של תאי עור, אם תועדה/אובחנה לראשונה תוך 31 יום – תידון כתיק אחד.

ב. מחלות באותה משפחה של תאי עור, אם תועדה/אובחנה לראשונה נגעים נוספים בהפרש של מעל ל-31 יום – הנגעים הנוספים ידונו כהחמרת מצב.

דוגמה למחלה באותה משפחה של תאי עור שתועדה/אובחנה לראשונה תוך 31 יום

מבוטח הוכר כנפגע עבודה עקב חשיפה מרובה לשמש במסגרת עבודתו.

במסמכים הרפואיים שהגיש מתועדת הופעה של נגע מסוג SCC וכן אבחנה של Bowen's disease, שאובחנו כולם בבדיקה אחת של רופא עור.

במקרה כזה מדובר במחלה אחת (מאותה משפחת תאים). מכיוון שאובחנו יחד תוך 31 יום, יוכרו כתיק אחד.

דוגמה למחלה באותה משפחה של תאי עור שתועדה/אובחנה לראשונה לאחר 31 יום

מבוטח הוכר כנפגע עבודה בשל התפתחות של solar keratosis עקב חשיפה מרובה לשמש במסגרת עבודתו.

שנתיים לאחר ההכרה, פונה שוב למוסד לביטוח לאומי עם אבחנה חדשה של גידול עורי מסוג SCC באזור חשוף לשמש.

מכיוון שמדובר במחלה מאותה משפחת תאים, מצב זה יוכר כהחמרת מצב, לאור הליקוי הקודם שהוכר באותו התיק.

הוגשה תביעה להכרה בנגעים בעור כפגיעה בעבודה, יש לבדוק באילו נגעים מדובר :

- BCC (Basal Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות – יוכרו בתיק אחד גם אם הנגעים התפתחו לאחר 31 יום.
- Solar Keratosis/Actinic Keratosis, Bowen's Disease, SCC (Squamous Cell Carcinoma) כולל הנגעים עצמם והצלקות, יוכרו בתיק אחד גם אם הנגעים תועדו/אובחנו לראשונה לאחר 31 יום.
- מלנומה (Melanoma) כולל הנגעים עצמם הגרורות והשפעתן והצלקות, יוכרו בתיק אחד גם אם הנגעים תועדו/אובחנו לראשונה לאחר 31 יום.
- תביעה בגין מספר נגעים ממשפחות תאים שונות: SCC, BCC, מלנומה – אם הנגעים תועדו/אובחנו לראשונה בתוך 31 יום יוכרו בתיק אחד.

אם הנגעים תועדו/אובחנו לראשונה לאחר 31 יום יש לפצל כל נגע לתיק נפרד ולהכיר בכל תביעה בנפרד, בהתאם [לחוזר מס' 87/2018](#).

1. דמי פגיעה - דוגמאות

הוגשה תביעה לדמי פגיעה בגין BCC באוזן שמאל והוכרה, המבוטח עמד בפני ועדה רפואית ונקבעה נכות בגין לקוי זה. לאחר תקופה הוגשה תביעה נוספת בגין BCC באוזן ימין, יש לפתוח תביעה חדשה במערכת.

יש לבחון האם המבוטח היה חשוף לשמש באוזן ימין במהלך עבודתו.

במידה ויקבע, כי המבוטח נחשף גם באוזן זו לשמש במהלך עבודתו ויקבע קשר סיבתי רפואי, יש לאחד את התביעות בגין BCC באוזן ימין ובאוזן שמאל.

יש לדחות את התביעה בגין BCC באוזן ימין "כתביעה כפולה", לציין בהערה במערכת "התביעה הוכרה וצורפה לתביעה בגין BCC באוזן שמאל".

יש להוסיף בתביעה שהוכרה BCC באוזן שמאל, אבחנה נוספת BCC באוזן ימין, ולשלוח למבוטח אישור הכרה מעודכן.

היות והמבוטח כבר עמד בפני ועדה רפואית בגין אוזן שמאל, יש להעמידו בפני ועדה רפואית נוספת במסגרת אותו תיק ושתבחן את הליקוי באוזן ימין כהחמרת מצב.

ככל שיקבע כי המבוטח לא נחשף לשמש במהלך עבודתו באוזן ימין, תביעתו תידחה כמקובל בכל תביעה.

הוגשה מלכתחילה תביעה להכרה בגין BCC באוזן שמאל ובאוזן ימין יחד, ונקבע כי המבוטח נחשף לשמש במהלך עבודתו, הליקויים יוכרו יחד גם אם אובחנו לאחר 31 יום, על הוועדה הרפואית לקבוע תחולה לכל אחד מהנגעים.

2. נכות מעבודה - דוגמאות

הוכרה תביעה לדמי פגיעה בגין BCC באוזן שמאל, והוגשה תביעה לקביעת דרגת נכות מעבודה, והמבוטח ציין בטופס התביעה ליקוי נוסף BCC באוזן ימין, או עשה כך במסגרת תביעה להחמרת מצב :

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית
אגף נפגעי עבודה

פקיד תביעות נכות מעבודה, יעביר את התביעה לפקיד דמי פגיעה לבחינת התשתית העובדתית ולבדיקה האם המבוטח היה חשוף לשמש גם באוזן ימין ואם קיים קשר סיבתי רפואי.

במידה ויקבע על ידי פקיד תביעות כי המבוטח נחשף לשמש במהלך עבודתו גם באוזן זו, ויקבע קשר סיבתי רפואי, יש להעמידו בפני וועדה רפואית כתיק אחד.

במידה ויקבע על ידי פקיד תביעות דמי פגיעה, שהלקוי הנוסף אינו כתוצאה מחשיפה לשמש או לחילופין אין קשר סיבתי רפואי, יש לצלם את כל המסמכים שעמדו פני פקיד התביעות לצורך קבלת ההחלטה, ולפתוח תביעה חדשה במערכת דמי פגיעה ולדחותה כמקובל.

לתשומת לבכם, האמור לעיל, חל גם לליקויים ממשפחות תאים אחרות בהתאם לתנאים שנקבעו לעיל.

החמרת מצב

בכל מקרה של דיון בהחמרת מצב, יש להקפיד לאפשר דיון בהחמרת מצב רק בנגעים שהופיעו באזורים שהוכרו כחשופים לשמש על פי התשתית העובדתית.

נגעים באזורים לא חשופים לשמש לא יוכרו כפגיעה בעבודה (לא כליקוי חדש ולא כהחמרת מצב).

קביעה זו לא חלה על מצבים של פיזור והתפשטות משנית (גרורות) של מלנומה שכבר הוכרה כפגיעה בעבודה (כלומר – מלנומה שהנגע הראשוני שלה הופיע במקום חשוף לשמש), זאת מכיוון שפיזור משני של מלנומה יכול להיות גם באזורים לא חשופים לשמש.

כפי שפורט לעיל, החמרת מצב תתייחס רק למחלה/ נגעים עוריים שמקורם מאותה משפחת תאים בעור.

בכל מקרה של חוסר בהירות לגבי סוגי הנגעים, משפחות התאים מהם נובעים או תזמון ההופעה – יש להתייעץ עם רופא הסניף בנוגע לסוג ההכרה הנדרשת.

דוגמאות

הוכר לקוי באזור חשוף והוגשה תביעה ללקוי נוסף באזור חשוף (מאותה קבוצה)

למבוטח הוכר בשנת BCC 2021 בלחי ימין עקב חשיפה לשמש בראש במסגרת עבודתו.

עמד בפני וועדה רפואית שקבעה 5% נכות רפואית.

בשנת 2022 הגיש תביעה חדשה בצירוף אבחנה של BCC באוזן שמאל.

לאור זאת שכבר נקבע על ידי פקיד התביעות כי המבוטח נחשף לשמש בראש במסגרת עבודתו, אין צורך לבדוק את התשתית העובדתית פעם נוספת.

משכך, יש לצרף את התביעה החדשה בגין BCC באוזן שמאל לתביעה שהוכרה בגין BCC בלחי ימין, וניתן להעביר את התיק לוועדה הרפואית שתתייחס לתביעה החדשה כהחמרת מצב לתביעה הקודמת שאושרה.

לתשומת לב, אין צורך לבקש מהמבוטח להגיש תביעה להחמרת מצב או לחילופין לבקש ממנו לצרף טופס מרופא מוסמך.

יש ליידע את המבוטח על קבלת התביעה ותהליך הטיפול בתביעה.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית
אגף נפגעי עבודה

הוכר לקוי באזור חשוף והוגשה תביעה ללקוי נוסף באזור שלא נבדק על ידי פקידי התביעות (מאותה קבוצה)

למבוטח הוכר בשנת 2019 SCC באמה ימינית עקב חשיפה לשמש במסגרת עבודתו.

עמד בפני וועדה רפואית שקבעה 8% נכות רפואית.

בשנת 2023 הגיש תביעה חדשה בצירוף אבחנה של SCC בשוק שמאל.

היות שפקיד התביעות לא בחן חשיפה לשמש בשוק שמאל בתביעה משנת 2019, יש לפתוח תביעה חדשה במערכת דמי פגיעה ולבדוק את התשתית העובדתית.

במידה ותקבעה תשתית עובדתית לחשיפה לשמש במסגרת עבודתו גם בשוק שמאל, יש לצרף את התביעה החדשה בגין SCC בשוק שמאל לתביעה שהוכרה בגין SCC באמה ימינית, וניתן להעביר את התיק לוועדה הרפואית שתתייחס לתביעה החדשה כהחמרת מצב לתביעה הקודמת שאושרה.

לתשומת לב, יש לדחות את התביעה החדשה שנפתחה בדמי פגיעה "כתביעה כפולה", ולציין בהערות שהאבחנה של SCC בשוק שמאל צורפה לתביעה שהוכרה בשנת 2019 בגין SCC באמה ימינית.

יש ליידע את המבוטח על קבלת התביעה ותהליך הטיפול בתביעה.

במידה ולא אותרה תשתית עובדתית לחשיפה לשמש במהלך עבודתו בשוק שמאל יש לדחות את התביעה כמקובל.

ניתוב התיק בוועדה הרפואית

בתיקים בהם הוכרו נגעים עוריים כפגיעה בעבודה כתוצאה מחשיפה מרובה לשמש, רופא המוסד יפעיל את שיקול דעתו בעת קביעת הניתוב לוועדה או לחוות דעת, וכן למומחיות הנדרשת.

יובהר כי הסרת נגע עורי על ידי פלסטיקאי אינה מחייבת הערכה על ידי פלסטיקאי בוועדה הרפואית.

מומלץ שניתוב למומחה ברפואת עור או בפלסטיקה יעשה במקרים הבאים - תלונות על צלקות המפריעות לתפקוד באופן אובייקטיבי (מגבלה פסיבית בתנועה, דלדול שרירים, פגיעה בעצבים מוטורים) ו/או מחוברות לרקמות או איברים, צלקות המשנות באופן בולט את מבנה כל הפנים (למעט צלקות הגורמות לשינוי צורת העפעפיים, האף, השפתיים או האוזניים) וכן מקרים בהם המבוטח המשיך טיפול בצלקות (אחרי הסרת הנגעים) אצל מומחה בפלסטיקה או ברפואת עור, לרבות זריקות או התערבות ניתוחית עקב הצלקת (חוות דעת/וועדה לשיקול הרופא המנתב).

רשימת תפוצה

- ירונה שלום, מ"מ מנכ"ל הביטוח הלאומי וסמנכ"לית מערך נכויות ושיקום
- מנהלי סניפים, מנהלי סניפי משנה
- מנהלי תחום גמלאות
- סגני מנהלי תחום גמלאות
- רופאים מחוזיים
- אילה כהן פרח, מנהלת אגף ועדות רפואיות
- רותם דהן, מנהלת תחום בכירה נכות מעבודה ותלויים
- עו"ד ליאת אופיר-הלשכה המשפטית
- עו"ד תהילה כזרי – הלשכה המשפטית
- מנהלי מחלקות נפגעי עבודה ופקידי תביעות נפגעי עבודה
- רופאי המוסד לביטוח לאומי בתחום נפגעי עבודה
- מנהלי ועובדי מחלקות ועדות נפגעי עבודה;